

Gud bevare Sverige og det svenske broderfolk!

Taler

Johan Falkberget

Dato

13 august 1945

Omstendigheter

Tale i Bergstadens kirke på det svensk-norske stevnet

- 1 Henrik Wergeland sier om gjensynet: "Da bryter større glede løs!" Den gleden er summen av dager og netters lengsel. Og av foldede hender i bønn!

- Wergeland nevner i samme forbindelse "de stjerner klare små, du på nattevakten så!" I Norge ble nattevakten lang; fem år! Og vi så mange stjerner i mørket som ga oss tro, håp og vilje til å holde ut. Men det var også mange nattevakter vi ingen stjerner så - bare blod og brann farget synsranden. Vi vil ikke nekte at på så mang en nattevakt vendte våre ansikter mot himmelen i øst - mot Sverige - der freden var bevart og ubrutt - om enn i trengsel. Våre tanker gikk til dere - de var som usynlige gjester hos det svenske broderfolk. De fant ro og kvile og husrom der. Tankene kom bare ikke tilbake med noe budskap fra dere. Like vel visste vi at dere - både i det stille og åpenbart - kjempet vår kamp mot vold, terror og undertrykkelse. De gav vi fikk sendt talte også sitt stumme språk. Det vil si hjertets språk! Hjertets tale er Guds tale! Den har sine hemmelige ord gitt bare den å forstå som har fått sjelens og åndens øre til å lytte med. I nød er dette øre lydhørt. Alle mennesker - enfoldige som vise - ser fram til en eller annen skjønn og stor dag i livet. Om dens panne stråler drømmens diadem! Historien lærer oss at folkene også har sett fram til slike forjettede dager. Israel - Guds folk - så i ånden den dagen de skulle få gå ut av ørkenen og inn i det hellige land. I fangenskapet så vi fram til denne dagen da våre svenske brødre skulle vende tilbake til Bergstaden. Vi har en trehundreår lang saga sammen. Bortsett fra et par episoder under Gyldenløvefeiden og Den store nordiske krig har forbrødringen vært uten plett og lyte. Hadde Norges krone den gangen ikke dalet ned på de krigsgale Oldenborgeres hoder ville de to intermessoor neppe ha funnet sted. Jeg nevner dette uten nag til Danmark. Noe brudd i vennskapet med grannen bortenfor Kjølen skjedde ikke da heller.

Bergstadens grunnlegger - får vi vel kalle ham - Hans Olsen fra gården Myran i
30 Tännes er hjørnестenen i vår historie. Han var visstnok en helt alminnelig mann.
Det står om ham at han forsto malmstenen i Storvola fjell like meget som stenen
forsto ham. Vi vet ellers lite om denne skogens og villmarkens sønn. Men hans
ærverdige bilde her i katedralen har vi gjennom generasjoner fått kjært. Og han
vil minne oss om den pakt vi for alltid har sluttet med dem bortenfor
35 riksgrensen. Og en pakt er hellig - døpt i vann fra Jordan. I patriarkens fotefar
kom sa mangel ung mann gående over riksgrensen hit til Bergstaden. De fikk
fjellene og landskapet kjært gjennom sine opplevelser. Naturen kan først bli stor
for tanken ved det levde liv. Titanen elsker omsider klippen han er lenket til. De
delte våre kår i gruver og smeltehytter. Og de bygde fjellene sammen med oss. La
40 det under kultur! Lenge har pionerene fra de svenske grensetrakter ligget i sine
graver rundt denne kirken. La oss i dag bøie våre hoder i ærbødighet for deres
minne!

Og så kaster vi støvets glemsel over de våpen vi en gang i blinde bar mot
45 hverandre. Oberst Planting (visstnok av tysk opprinnelse) sier til Karl den 12. at
svenskene langs riksgrensen tør han ikke la marsjere inn i Norge - de blir utro
mot sitt eget land der. Pakten mellom de to nasjoner var der alt da - for 300 år
siden. I vår nasjonalsang er det en herlig linje. Nu vi står tre brødre sammen og
skal sådan stå! Bjørnson peker her på livslinjen i Norden! Vi spurte så ofte
50 hverandre under voldsherredømmet: "Vil Nordens enhet bli bevart?" I dag lyder
svaret fra Danmarks sørgrense opp til svensk Norrland og vårt Nordkapp: "Ja!
Og ja til evig tid!" I denne stund vil vi heller ikke glemme hærskares Gud som
har gitt oss denne fagre dagen. Den - vi så fram til på de lange nattevakter. Og sa
gjør vi dagen til en ankergrunn for vår felles vilje: Bygge og reise de to land i den
55 nye tids morgenlys! Drømmens strålende diadem er blitt til virkelighet. Håpets
og troens kjerne - vi så på de lange nattevakter - var gode vegvisere og seilmerker.
Verner v. Heidenstam lar en gammel grånet karolin si utenfor Moskva: "Ennu i
fångenskap ha vi förblivet ett folk!" Når vi i fångenskap forble ett folk skyldes
det ikke minst den aldri sviktende troskap vi møtte hos våre svenske brødre. Vi
60 kan bare få si dere takk for det med å vise troskap igjen. I stort og smått. I
handling mer enn i ord! Bjørnson sier at Olav den Hellige løftet sitt sverd til et
tegn: "Fram, fram kongsmenn, korsmenn, kristmenn!" Vi hører ordene. La oss
gå fram for Olavs store kongstanke: sannhet og rettferdighet! Og stupet vi i den
striden så skjer det på ærens mark - enten den no ligger på svensk eller norsk side.
65 Hell den mann som finner sitt Stiklestad i livet. Og i døden! I vår
nasjonalforsamling utroper presidenten ved dens åpning og avslutning: "Gud

bevare kongen og fedrelandet!" Vi bergmenn vil i denne katedral legge til: "Gud bevare Sverige og det svenske broderfolket!"

70

Kilde

J.F: I lyset fra min bergmannslampe, Oslo, 1948

Emner

Fred, Hyllest, Krig

75

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/gud-bevare-sverige-og-det-svenske-broderfolk>

80

85

90

95

100

105